

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, »Narodni dom«,
I. nadstr. — Telefon: števil. 77.

Izhaja vsako soboto.

Mesečna naročnina: za tuzemstvo 6, za inozemstvo 8 Din.

Inserati se računajo po velikosti in so cene v upravi
na razpolago.

Zaščita delovne sile.

Bolje zdravje varovati, kot bolezen zdraviti. — Delo v zaprtih prostorih. Poklicne bolezni. — Obrambna sredstva. — Izbra poklica. — Naloge delodajalcev. — Kakšne morajo biti varnostne naprave.

Pod vplivom razširjajoče se kulture so skoro neopazno prišle tudi najširše ljudske vrste do danes že samoposebi umevnega nazora, da je daleko lažje varovati se bolezni in nezgod, kot pa obolelo ali ranjeno telo ozdraviti. Isti razvoj lahko opazujemo tudi glede mišljenja o ljudski delovni sili. Jasno je, da bi ne bilo samo nečlovekoljubno, temveč tudi skrajno negospodarsko, če bi hoteli samo nadomeščevati škodo, ki nastane vsled obolenja ali nezgod, mesto da vzdržujemo z mnogo manjšimi stroški ljudsko delovno silo nepoškodovano.

Delovna sila,

ki je pogoj za obstoj posameznika in ki tvori gospodarske in kulturne vrednote, je najdragocenejše premoženje in zahteva najobsežnejšo zaščito.

Jedro nevarnosti za nemoten obstoj in razvoj človeške delovne sile tiči v delu samem. Industrija, katero je ostri medsebojni konkurenčni boj prisilil, da se poslužuje vseh znanih tehničnih sredstev, je postala sčasoma največja škodljivka za delavčovo zdravje in življenje. Z novodobnim razvojem tehnike so se majhne obrti, pri katerih ročnem delu za delavčovo zdravje ni bilo posebne nevarnosti, izpremenile v velepodjetja, kjer nadomeščajo človeško silo stroji, katere človeška roka samo še vodi in uravnava. S tem pa so nastale za človeško delo številne nove nevarnosti, in to ne samo naravnost iz strojne sile, temveč tudi iz znatne izpremembe cellega načina produkcije, pri katerem mora delavec često izvrševati delo, katerega neugodni vpliv na njegovo zdravje mu niti ni znan.

Ze samo

nagrmadenje večjega števila oseb v zaprtih prostorih

pri napornem in dolgotrajnem delu povzroča onečiščenje zraka, ki ima poleg direktnega slabega vpliva na zdravje za posledico še povečanje brezbriznosti napram nezgodam. Poleg tega se kviri zrak še s surovinami, ki se predelujejo. Predvsem je to prah, ki se tvori pri proizvodnji in slabi človeško telo in pripravlja tako tla za razne nalezljive bolezni, posebno tuberkulozo, koze itd. Prah se tvori posebno pri brušenju kovin, celuloze, roževine in podobnih snovi. Če je snov še gorljiva, nastaja poleg škode na zdravju, ki jo povzroča vdihavanje, še nevarnost eksplozije in požara.

V cunjarnah, kjer se pripravljajo za nadaljnjo predelavo odpadki snovi, katerih prejšnja uporaba je često zelo dvomljivega značaja, izbruhne pogosto epidemija črnih koz. Tukaj ni odsevanje prahu in njegovo razkuženje (desinfekcija) samo v interesu udeležencev delavstva, temveč tudi širše javnosti. Bolezni se pojavljajo tudi vsled učinka dolgotrajnega prahu, pri katerem se razvija smrad, prah, velika vlaga ali nelzerna suhost, vročina ali ostra svetloba, ropot, telesno prenapenjanje, enostranska telesna delavnost, povzročajoča polagoma se razvijajoče bolezni, katere nazivljamo

Industrijske ali poklicne bolezni.

Najbolj često se pojavljajo te bolezni kot postopno zastrupljenje s strupenim materijalom, kot živim srebrom pri izdelovanju zrcal in zlatenju v ognju, kostna jetika pri izdelovanju užgalic iz belega fosforja, dolgotrajno zastrupljenje s svincem pri stavcih, hvarska groznica pri livarjih; težko obolenje povzročajo tudi vdihavanje prahu pri obdelovanju nekaterih vrst izvenevropskega lesa. V zaščito delavstva pri teh vrstah industrije ne zadostuje samo mehanično odsesavanje škodljivega prahu in plinov, temveč delavstvo se mora tudi točno držati higijskih predpisov: pri delu nositi posebno delovno obleko, pogosto se umivati, ne jesti, ne piti in ne kaditi v delavnicah, uporabljati respiratorje (plinovne maske) in se često pustiti pregledati od zdravnika. Tudi

gosta vodna para je često vzrok težkim nezgodam, ker zavira pogled.

Dobra razsvetljava

je eno glavnih sredstev za omejitev nezgod, ne glede na to, da omogoča gospodarnjšo produkcijo, ker pri dobri razsvetljavi dela delavec hitreje in točneje. Iz statistike, ki so jo sestavili ameriški inženirji za leta 1909 do 1915, izhaja, da je število nezgod največje v zimskih mesecih, ko je treba uporabljati več umetne razsvetljave, ki se ne more kosati z naravno. Po statističnih preizkušnjah največje ameriške zavarovalnice bi bilo mogoče znižati število nezgod z dobro razsvetljavo za najmanj 18 %. Z razširjenjem električne razsvetljave pričena povsod padati tudi število nezgod.

Druge škodljive okolnosti.

Na delavčovo zdravje vplivajo zelo neugodno tudi razne druge okolnosti, ki so v zvezi z današnjo industrijsko produkcijo, kot so to slaba stanovanja, oddaljenost stanovanj od podjetja, tako da prihaja delavec že truden na delo itd.

Da tudi utrujenost pri delu povečuje nevarnost in število nezgod, dokazuje statistika s tem, da se dogaja večji del nezgod in to najtežjih praviloma na koncu delovne dobe, pred poldnevom in pred večerom, kakor tudi zadnje dni v tednu. Utrujen delavec postane malobrižen za nevarnosti, katerim je izpostavljen, in skrajšana delovna doba je tudi v tem oziru zelo ugodna vplivala.

Tudi

zasebno delavčovo življenje

ima znaten vpliv na njegovo pazljivost, ki ga varuje pred nezgodami. Slabe navade, nevdržnost pri pitju in v splošnem oziru, krokanje, nelzerno kajenje, včasih zvezano s pomanjkanjem spanja, vse to povečuje število nezgod, zlasti težjih. Opaža se, da se število nezgod množi v puštu, in to posebno pri delavkah, ki delajo po neprespani noči zaplano in nepozorno. Gotovo je, da zadostuje večini delavstva samo opozorilo na nevarnost in s pazljivostjo se ubrani vsake nezgode, so pa tudi med njimi lahkomišelnosti, pri katerih ne zaleže nobena beseda.

Niti najboljša varnostna naprava ni tako popolna, da bi mogel delavec posluževati stroj popolnoma brezskrbno. So pa tudi dela, kjer nevarnost sploh ni mogoče omejiti ali pa le v neznamni meri.

Dobra sredstva zoper nezgode.

In prav za delavce, ki se lahko mišljeno in brezbrizno podajajo v nevarnost, gre, ker le-ti najbolj razmnožujejo število nezgod. Treba jih je vedno znova opozarjati na nevarnosti, katerim so izpostavljeni. Kot se je izkazala mrtvaška glava kot dobro sredstvo za skrbno postopanje s strupom, so se tudi v tovarnah izkazale drastične slike, ki kažejo posledice pohabljeni, za jako dobro sredstvo proti nezgodam. Danes poznamo že celo vrsto takih sredstev in nekatera izmed njih so psihološko zelo zanimiva.

Slika razbitega avtomobila na početku nevarnega ovinka učinkuje tudi na najbolj drznega šoferja in gotovo pomaga več kot cela vrsta predpisov in kazenskih groženj. Isto velja tudi za slike pohabljenih delavcev v opozoritev zdravim, kaj da jih čaka pri nepazljivosti.

Mnoge nezgode bi se dale preprečiti s primerno izbiro poklica.

Nedvomno je, da ni vsak delavec za vsako delo. Treba se je ozirati na njegove posebne prednosti in nedostatke. Če delavec za svoj poklic nima veselja, ga bo vršil brez smisla z neveljavo in nikdar ne bo dosegel posebne spretnosti. Vsled tega bo na eni strani gospodarsko oškodovan, na drugi strani se bo pa tudi dosti preje ponesrečil, kot pa delavec, ki je z veseljem pri svojem

delu. V Nemčiji in zadnje čase tudi v Češkoslovaški imajo posebne zavode, ki svetujejo delavskim začetnikom, kateri poklic naj si izbere. Preiščejo jih po posebnih znanstvenih metodah, ugotove njihove telesne in duševne lastnosti, želje in družinske razmere, kakor tudi pridobljeno izobrazbo in po teh jim odločijo poklic. S tem preprečujejo taki zavodi napake, ki jih stori mnog mlad človek s tem, da si izbere poklic, ki se mu zdi »boljši« ali donosnejši, za katerega pa njegove zmožnosti ne zadostujejo.

Naloge delodajalca.

Z delavčevimi duševnimi in telesnimi lastnostmi se mora početi tudi delodajalec oziroma njegov organ pri delitvi dela. Božjasten delavec ni za delo na višinah, delavec, ki slabo vidi ali sliši, ni za vožnjo, lahkomišelen delavec ni za posel, od katerega rednosti je odvisna varnost in življenje drugih delavcev. Pri nevarnih poslih je potrebno tudi stalno nadzorstvo, da se vsi varnostni ukrepi tudi res od delavčeve strani spoštujejo in izvršujejo.

Posebne paznje je treba v tem pogledu pri kamenolomih in kopanju v rudnikih, kjer ne gre toliko za varnostne odredbe kot za varno in previdno kopanje in lomljenje. Z nevarnim in prepovedanim podkopavanjem dobiva delavec hitreje in lažje materijal in iz dobičkaželjnosti ne pazi na nevarnost, ki mu grozi od zasutja.

Varnostne naprave zahtevajo večših precejšnje izdatke, ki obremenjujejo predvsem podjetnika. Uspehe se da torej doseči samo s prisljimi odredbami, ker mnogi podjetniki še niso prišli do prepričanja, da so izdatki za varnostne naprave še vedno mnogo manjše, nego izdatki za odškodovanje ponesrečencev in obolenih delavcev. Početkom tega stoletja so se pojavila stremjenja, da bi se postavila zakonodaja o delavski zaščiti v vseh državah na isto osnovo, da bi bili tako v tem pogledu produkcijski pogoji povsod enaki. Na mednarodnih konferencah dela v Washingtonu (l. 1919) in v Ženevi (l. 1921) so bili v tem smislu sprejeti predlogi, da se ne sme za fabrikacijo užgalic uporabljati belega fosforja, uredilo se je enotno vprašanje zaščite žensk in mladostnih delavcev itd. Preko splošnih predpisov pa do sedaj še ni prišlo.

Z rastočim pomenom motorne pogonske sile za industrijo, je bilo potrebno obrniti posebno pozornost na nezgode, ki groze delavstvu od strojev. Pri tem pa

varnostne naprave

ne smejo zavirati produkcije, niti ne zdrževati preveč izdelkov ali celo kvariti materijal. Paziti je tudi na to, da delujejo popolnoma avtomatsko, ker naprave, pri katerih je treba še kakage delavčevega giba, da se stroj ustavi, se niso obnesle. Delavec se ustraši in pozabi na predpisani gib.

Varnostne naprave tudi ne smejo biti lahko odstranljive, ker delavstvo se v splošnem nanje nerado navaja in jih svojevoljno odstranjuje. Tudi ne sme biti bojazen delavstva, da se bo pri varnostnih napravah težje delalo, upravičena. Seveda je to po večini le predodek in delavstvo se na novi način dela prav hitro navadi.

Direktno poseganje urada za zavarovanje delavstva v varnostne razmere pri posameznih podjetjih zakon ne dopušča. Pač pa lahko vpliva na zboljšanje naprav s tem, da uvrsti dotično podjetje v višjo nevarnostno stopnjo. Toda to učinkuje že bolj kot kazni. Instančna pot preko inšpekcije dela pa je dolgotrajna in vsled tega neučinkovita.

Mnogo pa se da narediti s propagando tako med delavci, kot delodajalci. Predavanja v strokovnih društvih, tiskana letna poročila urada za zavarovanje delavcev z nazorno statistiko, vplivanje na pomočniške in obrtne šole morajo sčasoma doseči lepe uspehe.

Trboveljska premogokopna družba.

Trboveljska družba je pričela z redukcijo rudarjev in namerava odpustiti nad 2000 delavcev. Kdor pozna prilike pri nas v Sloveniji in posebno še med našimi rudarji, ta se mora ob tej novici prijeti za glavo. V času najhuše brezposelnosti pride Trboveljska družba z zahtevo po redukciji nič manj kot dvatisoč delavcev. Pa tudi še to ji ne zadostuje. Gre še dalje in zahteva ukinitve draginskih doklad in znižanje prejemkov.

Družba zagovarja ta svoj korak s tem, da je rentabilnost podjetja padla in da je vsled tega nastala nujna potreba po taki operaciji, ker družba druga izhoda iz te krize ne najde. Zmanjšanje rentabilnosti zopet utemeljuje družba z drago produkcijo, s padanjem naročil premoga in torej z znižano odjavo produkta. Družba prihaja do zaključka, da se bo morala redukcija še znatneje povečati, ako se gospodarske prilike ne izboljšajo. Tako torej. Vsled trenutne nerentabilnosti bogate kapitalistične družbe, ki je doslej leto za leto grabila velkanske, milijonske zasluzke, naj trpi zopet in zopet le ubogi njen uslužbenec — trboveljski rudar. Zahteva družbe je preveč očito krivična, da se ne bi zganila vsa javnost in nudila svojo pomoč rudarju. Družba je v zvezi s tem, da je znižala izhoda in ne načina, kako bi trenutno krizo odpravila z drugimi sredstvi n. pr. s pociitivno premoga, kar bi imelo za posledico povečanje naročil itd., ne, tega družba ni storila, temveč je šla preko vseh drugih možnosti takoj k rudarju in ta naj bo oni faktor, ki bo zopet rešil čifutskim delničarjem pridobljene milijone. Uboga rudarska para naj zopet skrivi hrbet in dobi nove udarce, da ne bi trpel žep inozemskih kapitalistov. Res, nekaj nečuvenga, kar se sme in more dogoditi le pri nas.

Družba je napovedala redukcijo v širšem obsegu, napovedala je znižanje mezd, povedala mimogrede vzroke teh korakov, ni pa predložila čistih in poštenih računov o svojih dohodkih in stroških. Tudi ni družba povedala, kako daleč bo segala napovedana redukcija. Ni povedala, kako si predstavlja redukcijo in kako znižanje mezd in v kakšnem obsegu v višini. Res je, da je družba povabila rudarske zastopnike na razgovor. Toda na teh razgovorih družba ni storila svoje dolžnosti in ni dokazala stvarne potrebe po redukcijah in znižanju mezd. Zato smo mnenja, da mora poklicana oblast storiti svojo dolžnost in prisiliti Trboveljsko družbo, da položi račune in dokaže nujno potrebo po redukciji in znižanju mezd. Če se ji to posreči, mora dokazati, da je podvzela vse potrebne korake, ki pridejo tu v poštev in da se omilijo škode na račun rudarjev. Šele potem in če ni nobenega drugega izhoda, naj bi TPD pristopila k temu, za delavstvo tako katastrofalnemu koraku. Prej pa na noben način ne. To zahtevamo vsi, ki stojimo za rudarji, vsi, ki smo za pravično rešitev tega perečega vprašanja.

V ponedeljek 22. t. m. se je vršila pri ravateljstvu TPD druga anketa o vprašanju redukcije. Tej anketi so pristostvovali rudarji in njihovi zastopniki, ravatelj TPD g. Skubec, zastopnik rudarske oblasti in Delavske zbornice. Rudarji so predložili družbi spomenico naslednje vsebine:

»Delavstvo, zaposleno pri Trboveljski družbi, je na svojih shodih in zborih soglasno sprejelo naslednjo izjavo:

1. Delavstvo pogojno pristane na kompromisni predlog, katerega je stavila delavska delegacija na anketi v Ljubljani dne 18. t. m. s pridržkom, da se predhodno v sporazumu z delavskimi zaupniki pošlje na dopust vse one delavce, kateri gospodarsko niso odvisni od zasluzka pri rudniku.

2. Odločno pa odklanja vsak predlog družbe v pogledu vsakršnega znižanja plač.

3. Zahtevo Trboveljske premogokopne družbe, da se izmenjava vrši na kraju, delavstvo ne more sprejeti, ker smatra to za podaljšanje delovnega časa za 1/2—1 ure, kar je tudi v protislovju s sedaj obstoječim zakonom o zaščiti delavcev (poglavje o delavnem času).

4. Vsakršno nadurno delo delavstvo

odklanja in zahteva, da se vnese v pogodbo posebna določba, katera naj varuje delavstvo vsakršnih tozadevnih šikan od strani svojih predpostavljajenih, ako bi se branilo delati nadure.

5. Sedanji način izplačevanja naj ostane v veljavi.

6. Odločno odklanja nadalje vsako povišanje cen premoga v breme zaposlenega delavstva.

Po prečitani izjavi delavstva je ravatelj Skubec izjavil, da odklanja vsako nadaljnjo razpravo na podlagi delavske izjave. Vzlic tej izjavi pa se je vršila debata in je rudar Arh utemeljeval izjavo delavstva ter številčno dokazoval neutemeljenost zahteve TPD. Po končanem dokazovanju je izjavil ravatelj Skubec, da vztraja pri prvi izjavi in s tem zaključil anketo. Anketa je torej bila brezuspešna, akoravno so rudarji pokazali dobro voljo in postavili sprejemljive zahteve. Družba se je pa že začetkoma postavila na popolnoma odklonilno stališče. Nastaja vprašanje, kaj sedaj? Ker je ostala anketa sklicana po TPD brezuspešna, je dolžnost in naloga poklicane oblasti, da vzame zadevo v svoje roke in skliče uradno anketo, na katero se naj povabi vse zainteresirane in se naj razpravlja o zadevi. Pri tem pa ne gre odlašati, ker zahteva zadeva nujnost. Gospod veliki župan naj torej takoj prevzame zadevo v svoje roke in čimprej skliče anketo, da se zadeva razčisti. Družba naj dokaže upravičenost svojih zahtev.

Delavstvo še v hujših časih ni klonilo glave, pa je ne bo tudi v sedanjem položaju. Delavstvo se zaveda, da stoji vsa poštena javnost za njim in ga bo podpirala v svojih zahtevah. Mi vsi moramo staviti kategorično zahtevo, naj se Trboveljska družba ne igra več z rudarji in naj reši to svojo trenutno krizo na kak drug način, n. pr. z rezervnimi milijonskimi fondji, naj pa ne išče kritja pri izmozganem rudarju.

★

Centralno tajništvo Delavskih zborov v Beogradu je poslalo povodom delavske krize v Trboveljskih revirjih ministrstvom za socijalno politiko in za šume in rudnike sledeče pismo: Trboveljska premogokopna družba je pričela z organiziranim napadom na rudarske delavce. Ona je odpustila 500 rudarjev in preti, da jih odpusti z 1. marcem t. l. še 3000. Od onih, ki ostanejo v delu, pa zahteva, da priznajo redukcijo plač za 10 % in podaljšanje delovnega časa, kar naj bi se izvršilo na ta način, da bi se uvoz in izvoz iz rudnika ne vršil več na račun delovne dobe, temveč izven iste, s čimer bi se podaljšal delovni čas deljansko na 9 ur dnevno. — Gospod minister v najkrajšem času Vam pošljem podatke, iz katerih se boste uverili, da se ta napad na rudarje, kojih položaj je notorično zelo beden, ne da obrazložiti z drugimi ekonomskimi razlogi, temveč edino s težnjo trboveljske premogokopne družbe, da izkoristi trenutno slabo konjunkturo v svrhu povečanja svojih dobičkov. — Rudarji, ki jih je zaposlenih v premogovnikih imenovane družbe okrog 9300, so nad postopanjem družbe vznemirjeni, kar je spričo preteče brezposelnosti razumljivo. Zahtevajo soglasno, da se ne sme nihče odpustiti, pač pa pristanejo v skrajnem slučaju na to, da bi en del delavcev vsak mesec po teden dni praznoval, samo, da bi se preprečilo odpuste in obvarovalo propasti one, ki bi jih odpust zadel. Ako trboveljska premogokopna družba niti na to ne pristane, potem je njen cilj popolnoma jasen. — Ogromno je prirodno bogastvo, ki ga je država prepustila trb. prem. družbi, pri kateri je dve tretjini akcij v rokah inozemcev in je baš država glavni njen odjemalec, kajti njen konzum na premogn znaša nad 50 %. Država torej lahko prepreči katastrofo rudarjev in je tudi nujno potrebno, da jo prepreči. — Gospod minister! Prosim Vas za nujno intervencijo. Pred vsem Vas prosim, da v prvi vrsti odločno preprečite odpuste rudarjev in da ukrenete vse potrebno, da se vse že odpuščene zopet sprejme v delo in ako je za trb. prem. družbo nujno potrebno, da se produkcija omeji, da izvede družba organizacijo omejitve. — Sprejmite gospod minister zagotovilo mojega spoštovanja. — Za Centralno tajništvo Delavskih zborov: Dr. Živko Topalović, tajnik.

Svetovna gospodarska kriza.

Mednarodni urad dela v Ženevi je priobčil rezultate ankete v stanju svetovne produkcije. Poročilo je obširno: Obseg 8 zvezkov s 6552 stranmi in 1227 statističnimi pregledi.

Anketa se je začela leta 1920, torej v času, ko je bila največja nestalnost cen v blagovnem prometu, anarhija pri prometnih sredstvih, devalvacija valut, brezposelnost itd.

Anketa je najprej ugotovila gospodarske čimbenice in nato akcije, katerih so se poslužile posamezne države in posamezne industrije v boju proti krizi. Proučen je v anketi razvoj produkcije 47 predmetov v razdobju od leta 1913 do 1922. Industrijska produkcija je bila v zapadnih državah za časa vojne bolje zavarovana kot pa v centralnih državah, zato jo tudi ni takoj po premirju zadela težka kriza. Leta 1921 se je tendenca menjala: padec na zapadu, porast v centralnih državah.

Kriza pri sirovinah je bila največja v centralni in istočni Evropi in to še dolgo po koncu vojne, največ vsled nizkega stanja valute. V zapadnih evropskih državah je kriza v sirovinah trajala samo do premirja, a je nato polagoma nastopala kriza prodaje, kot posledica visoke valute. Prav posebno v Ameriki je bilo nakopičenih sirovin, za katere ni bilo odjemalcev.

Produkcijno krizo je pospeševala prometna kriza v srednji in centralni Evropi; najslabše je bilo s prometom na Poljskem, v Jugoslaviji in Romuniji.

Poleg splošnih ekonomskih faktorjev, ki odločujejo v svetovni produkciji, se anketa predvsem bavi s položajem delavstva, ki je v zvezi s svetovno krizo v produkciji.

Vojna je odtegnila ogromno delovnih moči. Število mobiliziranih je znašalo v evropskih državah 13,4 odstotkov celokupnega prebivalstva, ali 51,3 odstotkov moških. Izgube vseh dvajsetih držav, ki so se udeleževale svetovne vojne, znašajo 9 milijonov mrtvih in izgubljenih. Za Evropo znašajo 14,8 odstotkov mobiliziranih. Z vpoklicem v vojno je delavstvo prenehalo z delom, strokovna izobrazba je trpela veliko. Sposobnost delavstva je bila zmanjšana vsled nezadostne prehrane in premajhne plače v primeri z draginjo. Prehrana je bila posebno zelo otežkočena v centralnih državah, dočim se v Ameriki tega pojava sploh ni zaznavalo. Stan-

novanjska kriza je bila splošna po celi Evropi vsled zastoja v gradbeni industriji.

V anketi se razpravlja tudi o osemurnem delu. O rentabilnosti osemurnika ni še izrečena končna sodba. Ugotovljeno pa je, da so s skrajšanjem delovnega časa pričeli podjetniki plačevati dovršenost in vrednost dela, dočim je na delavstvo vplival osemurnik najpovoljnejše z ozirom na njegovo fizično stanje, na izobrazbo in na družinsko življenje. Ne more se trditi, da bi bil osemurnik vzrok ekonomske krize.

Akcija proti ekonomski krizi se je vršila v dveh pravcih: povečati produkcijo in zagotoviti odjem proizvodnih množin. V nekaterih državah zapadne Evrope se je zelo zmanjšala produkcija. Produkcija litega železa je leta 1921 nižje padla, kot je pa bila za časa vojne. Podobno se je zgodilo pri ladjedelstvu v Ameriki. Nastala je velika brezposelnost. Samo Zedinjene države je v najtežjem razdobju (1920—1922) brezposelnost stala 3—5 milijard dolarjev izgube na delavskih plačah.

Ena vrsta krize vzajemno povzroča drugo vrsto: Kriza valute in prehrane oslabuje plačilno zmoglost, druga država izgubi tržišče, nakopiči se blago in končno izbruhne kriza brezposelnosti. Za primer je lahko Amerika, ki je utrpela veliko škodo vsled delnega osiromašenja Evrope. Za ekonomsko obnovo Evrope so se vršile razne akcije, od katerih je najvažnejša mednarodna finančna konferenca v Bruxellesu (1920), mednarodna konferenca za promet v Barceloni (1921), mednarodna ekonomska konferenca v Genovi (1922), finančne obnove Avstrije (1922) in Madžarske (1924) ter končno sprejetje Dawsovega načrta (1924).

Navzlic raznim uspešnim akcijam pa še ni odstranjena kriza. Trgovski odnosi so vse preveč komplimirani med posameznimi državami. Nejednake valute, nove državne meje, zaščitne carine, vse to so stvari, ki otežkočajo trgovanje. Ravno vsled teh nedostatkov je evropsko gospodarstvo tako prehitela Amerika, ki v tem pogledu ni imela po vojni nobenih vprašanj. Naloga vseh evropskih držav bo, da se otrsejo ekonomske izolacije in da prično razvijati solidarnost. S tem ne bo samo znatno oblažena ekonomska kriza, ampak bo tudi odpadel znaten razlog za bodočo vojno.

Apel na vest Evrope.

Bruselski soc. dem. list »Le Peuple« (Ljudstvo) je objavil v obširnem izveščju govor, katerega je govoril v delavskem domu v Charleroi tamošnjim rudarjem belgijski zunanji minister Emil Vandervelde. Njegove izjave so vzbudile v svetovnem tisku veliko zanimanje. In to po pravici! Ker znani socialistični voditelj je naslovil svoj govor prav za prav na vest sočasne Evrope. Razpravljal je predvsem o vprašanju zagotovitve svetovnega miru. In dejal je, da svetovni mir ni samo evropsko, temveč dejansko svetovno vprašanje, toda ključ do rešitve tega vprašanja ima Evropa.

Položaj Evrope pa danes že ni več tako varen, kot je bil še pred kakimi dvajsetimi, tridesetimi leti. Ker svet — ves svet brez izjeme — se pričinja zavdati žalostne resnice, da je med 1700 milijoni zemeljskega prebivalstva samo 550 milijonov belokožcev proti 1150 milijonom barvnopolnih ljudi. Demografija (narodopisje) je za belgijskega zunanjega ministra najstrašnejše računstvo, ker manjšina belokožcev si ne more prilagoditi pravice na trajno obvladovanje te ogromne množine barvnopolnih ljudi. Treba bo iskati zblizanja, treba bo predvsem omogočiti izvenevropskim narodom sodelovanje pri upravi sveta. Naravno je, da ne bo mogoče postopati povsod enotno, po istem vzorcu. Ker poleg že zrelih narodov v kolonijah obstojajo tudi plemena in narodi, ki doslej še nimajo ravno najpravišjih pojmov o civilizaciji in za katere bi v ostrem boju med državami za samostojnost pomenila njihova samostojnost smrt. Toda tudi tem je treba pomagati, ker v današnjih razmerah sta možni samo dve poti: našino vzdrževanje gospodstva anglosaškega kapitalizma, ali propast celega sveta v splošnem boljšeštvu. Toda ljudje dobre volje ne verujejo, da bi bila ta možnost nujno tudi edina. Gotovo si lahko predstavljamo tudi kako drugo prehodno obliko, pa naj gre že za Indijo, Egipt ali celo Afriko.

Taka je v osnovi Vanderveldova izjava. Po pómirjenju med evropskimi državami mora priti do rešitve njihovih večnih sporov s tujimi zemljami, ki so napram njim v tesnejšem ali svobodnejšem podložništvu. To podložništvo ni nobena nujnost, temveč je samo vlada kapitalizma — vlada kolonialnih pustolovcev, ki so nekaj izkolonizirali, kot danes iščejo bogate petrolejske vrelce. Kamorkoli pridejo, povsod nastanejo

nemiri in razširi se revolucionarni duh. Njihovo brezobzirno postopanje napram domorodnemu prebivalstvu tira brezpravno »manjvredno« prebivalstvo v naročje komunizma. To je tajnost uspehov, ki jih šteje Moskva tako v Indiji, kot na Kitajskem, kjer se je 400 milijonov ljudi pričelo udeleževati »narodnega gibanja«. Iz tega dejstva tudi lahko zapopadamo osnovo in vrsto dogodkov v Maroku, v Siriji, v Tunisu, v Mosulu, v Egiptu, v Mehiki, v Peru in v Ekvadorju. Boljševiška propaganda čisto navadno izrablja in zloražlja gibanje, ki nima ničesar skupnega s komunizmom, temveč ki izhaja iz ponosa človeka kot človeka in zahtevi po pravičah, ki pripadajo tudi izvenevropskim narodom. To je enostavno vprašanje enakopravnosti med belokožci in temnopoltimi rasami, katero vprašanje bi moralo biti rešeno že na mirovni konferenci, ki pa tam iz razumljivih vzrokov ni bilo rešeno in pa vprašanje metod, po katerih belokožci vstopajo v kolonijah in ki jih belgijski zunanji minister gotovo dobro pozna iz belgijskega Konga.

Mirovne pogodbe so uvedle v meddržavno pravo pojem narodnih manjšin v okvirju posameznih držav. Svetovni dogodki po vojni pa so pokazali, da je prav za prav cela Evropa manjšina, ne morda narodna manjšina, pač pa manjšina bele rase proti ogromni premoči temnopoltih plemen. Ali se v resnici bliža konec nadvlade belokožcev, razpad Zapada, kot se je o njem toliko pisalo v povojnih dneh? Kdo bi že danes odgovoril na to vprašanje? Toda vidimo nevarnost, ki raste v nevarnost za celo Evropo, za njeno življenje, kulturo, civilizacijo. Kako si ji bomo zoperstavili, če ne bo Evropa enotna v svojem mišljenju in stremljenju? Kako si naj dovolimo razkošje razorožitve in večnih sporov, ko bje strašna nevarnost že na vrata? Tak je smisel Vanderveldovih izjav, v katerih se izraža zelo pravično poznanje stvari in ki nujno končujejo s pozivom k ustvaritvi »Zedinjene Evrope«, k ustvaritvi Zedinjenih držav evropskih.

Samo da bi v tej federaciji nujno ostali reveži z bogatini, ki so stoletja bogatili prav iz kolonij in živeli na račun tujih kontinentov. Skleniti mir v Evropi pomenja predvsem izvršiti akt resnične pravičnosti. In ta predpostavljaja izravnavo tudi teh nasprotij.

Politični pregled.

K politični situaciji. Dobre tri tedne ima trajati še proračunska debata. Se danes ni gotovo, ali bo proračun sprejet ali ne, kajti med večino ni posebnega prijateljskega razpoloženja. Mogoče je, da bo prišel Radić tik pred glasovanjem o proračunu z zahtevami, ki jih radikali ne bodo sprejeli. Kaj bo po eventualnem razbitju sedanje koalicije, je težko reči. Mnogo se govori o novih vladnih kombinacijah, o fuzijah strank in o voltvah. Vsekakor vlada v Beogradu skragna politična napetost, ki lahko povzroči presenečenja, s katerimi še danes nihče ne računa.

Zunanji minister dr. Ninčić se je popolnoma nepričakovano odpravil v Rim, kjer se sestane z Mussolinijem. Po italijanskih poročilih gre za sklenitev garancijske pogodbe med Jugoslavijo in Italijo.

Konec SKS. Zveza slov. kmetijskega delovnega ljudstva je sklenila, da se pretvori v emotno stranko, to se pravi, da postane SKS del Radićeve stranke na Hrvaškem. Če se je gospodrom pri SKS zelo potrebno, da na tak način zaključijo svojo politično kariero, njihova glava, njihov svet.

Velikorska propaganda. Minister za socialno politiko dr. Milan Simonović je že cel čas odsoten iz Beograda, odkar se je vrnil Stefan Radić iz Dubrovnika. Pred nedavnim časom je Simonović grozil z demisijo, ker je smatral, da je vsako sedelovanje z Radićem nemogoče. Kakor kaže tudi sedaj ni izpremenil Simonović svojega mnenja, ker je zapustil Beograd, da se izogne Radiću. Simonović prireja v svojem volilnem okrožju sestanke in je med drugim govoril tudi v Kruševcu, kjer je poudaril, da je Narodno radikalna stranka izvojevala pri zadnjih volitvah veliko zmago s tem, da je dobila 142 poslancev. Ker se je Radić odrekel republikanizmu in federalizmu, so sklenili z njim radikali koalicijo. Spoznal so pa radikali, da nimajo v Radiću pravega zaveznika. Radikalna stranka je poklicana, da brani državo pred sovražniki. Simonović poziva vse Srbe, brez razlike na politično mnenje, v eno fronto, kajti le na ta način je mogoče onemogočiti Radića in tudi Korošca. Danes je v parlamentu 200 Srbov in to je dovolj velika večina, da se rešijo vsi važnejši problemi. — S svojo agitacijo gotovo ne služi Simonović državi. Če bodo vsi radikali sledili Simonovičevi paroli, ne bo drugega efekta, da se bodo v državi do skrajnosti razpalile plemenske strasti, ki bodo povzročile kar največji kaos. Srbski fronti nujno sledita hrvatska ter slovenska in vsemu skupaj pa politično in plemensko sovrastvo. Vsega tega si pa dober Jugoslovčan ne sme želeiti!

Narodova volja je ustvarila veliko Jugoslavijo. V radikalnem klubu je spregovoril predsednik vlade Nikola Pašić in rekel, da je bila Jugoslavija ustanovljena predvsem po zaslugi srbske vojske, zaveznikov, Amerike in senžermenske pogodbe. Hrvati in Slovenci so bili kratkoma prideleni. Srbi, so del prečanskega srbskega teritorija. Zato tudi ni Jugoslavije in ne jugoslovskega vprašanja. Na to Pašičevo trditve je odgovoril v narodni skupščini Pribičević z zelo tehtno ugotovitvijo rekoč:

Naša država, takšna in tolikšna kakršna je, je bila ustvarjena zato ker je to želel narod, ki je v tej državi. A ne samo zato! Ako bi se Narodna večna ne izjavila za zedinjenje s Srbijo, bi Ljubljana in Zagreb nikdar ne bila v tej državi. Vsa slavna in junaška dela srbske vojske (bilo jo je samo okrog 30 tisoč) bi ne bila dovoljna, da se ustvari tolika država. Ona se je ustvarila tako velika zato, ker je narod tako hotel. Ne žalite naroda in ga ne predstavljajte ko »osvojen« narod. — Radikali so na ta Pribičevićeva izjavljanja ugovarjali, da ne mislijo tako. Mogoče je res, da vsi ne mislijo tako, ampak Pašić pa gotovo misli tako, ker drugače bi ne govoril v svojem klubu o pridelenih Hrvatih in Slovencih.

Finančni minister se vrača iz Washingtona domov. Ostali člani delegacije so ostali še v Ameriki. Dr. Stojadinović se udeležuje proračunske debate v narodni skupščini. Kakor vse kaže, ni naša delegacija dosegla posebnih ugodnosti pri odplačevanju vojnega dolga.

Londonski »Times« proti Radiću. »Times« je priobčila več člankov iz Jugoslavije, kjer je skrajno neprijazno pisala o Stefanu Radiću nazivljajoč ga nediskretnega ministra, ki bi demantiral celo diktatone, če bi mu šlo to v račun. Naravnost nručuje se pa »Times« iz Radića, ko obravnava njegovo gostobesednost. Poročila velikega angleškega svetovnega lista o jugoslovan-skem aktivnem ministru gotovo niso v korist našemu ugledu v inozemstvu.

Shodi in agitacija. Najprej je Bosno in Hercegovino obiskal Stefan Radić in kot minister prosvete agitiral za svojo stranko. Takoj za Radićem je nastopil na velikem shodu v Sarajevu Svetozar Pribičević, da ne samo svojim pristašem, ampak tudi muslimanom primerno očrta neslednost Radićeve politike. Sedaj se pripravljajo tudi radikali na velik shod v Sarajevu, na katerem bi govoril tudi Pašić. Glavni odbor demokratske stranke je prav tako sklenil prirediti v Bosni več shodov in okrepiti organizacijo svoje stranke. V Bosni in Hercegovini je torej prijavljenih toliko shodov, kot bi se nahajali sredi volilnega boja. Težišče politične agitacije je preneseno v Bosno in Hercegovino tudi zato, ker je muslimanska organizacija v razsulu in je vsem strankam mnogo lažje na tem, da pridobe muslimane na svojo stran.

»Srečni časi« se nam obetajo, če bi se zgodilo vse tako, kot je oznanjal radićevski poslanec Babić v narodni skupščini. Po njegovem želji bi naj hodili poslanci na skupščinske seje ob starih zidanjih in ne šele ob devetih, kajti šele potem bi bila skupščina seljaška, ker začne seljak z delom na vse zgodaj. Babić je tudi povedal, da so radićevci naziranj, da so uradniški dobro plačani in da jim ni treba izplačati razlik. Tudi ljudstvu ni treba vrniti svoječasnega 20 odstotnega odtegljaja od gotovine, ker ima tudi baje sedaj dovolj denarja na razpolago. Babićeva izjavljanja so v skupščini povzročila veliko zabave, med nami pa pomilovanje, da lahko poslanec ljudske stranke govori o dobro stuiranih javnih nameščencih.

Strokovni vestnik.

DELAVSKA ZBORNICA IN STROKOVNA KOMISIJA.

V zadnjem času se je dogodil slučaj, da je Delavska zbornica sklicala skupno s Strokovno komisijo javen delavski shod, na katerega pa je Delavska zbornica hotela in nehotela pozabiti povabiti tudi ostale strokovne organizacije, ki so vključene pri njej. Tak način postopanja ni pravičen in smo mi tudi pisмено opozorili Delavsko zbornico na to. Če skliče zbornica javen strokovni shod, je njena dolžnost, da povabi ali vse pri njej registrirane strokovne organizacije ali pa nobene. To zahteva nepristranost take institucije in na kar jo tudi tem potomi še enkrat opozarjamo.

Prva seja novozvoljene Delavske zbornice se bo vršila v nedeljo, dne 7. marca ob 9. uri dopoldne v dvoran mestnega magistrata v Ljubljani. Na prvi seji se bo predvsem verificiralo mandate ter izvolilo predsedstvo in upravni odbor. Te dni so bila razposlana vsem izvoljenim članom Delavske zbornice vabila z dekreti o izvolitvi. Pred prvo sejo pa bo še imel stari upravni odbor in kontrolna komisija svojo sejo. Pozivljamo vse naše tovariše, da se teh sei polnoštevilno udeležijo. O poteku prve skupščine Delavske zbornice bomo poročali v »Novi Pravdi«.

Upravni odbor NSSZ. V zadnji številki objavljena seja Upravnega odbora se v nedeljo 28. t. m. ne vrši, ker je preložena na poznejši čas. Opozarjamo na to vse brate odbornike.

Pozivi. Ponovno pozivamo vse podružnice, da takoj skličejo občne zbornice, kakor to predvidevajo podružnična pravila. Občne zbornice javite centrali, da pošlje svojega zastopnika. Ne odlašajte s sklicanjem. Sledite navodilom zadnje okrožnice. — Tajnik.

Čudni apeli. »Delavska politika« z dne 22. t. m. svetuje komunistično-socialno-demokratskim članom Delavske zbornice to-le: »Isto solidarnost, ki jo je delavstvo pokazalo pri volitvah, morajo ohraniti tudi njegovi izvoljeni zastopniki v Delavski zbornici kot delegati in kot odborniki Delav-

narodnega delavstva, na kar je bila soglasno sprejeta resolucija, ki jo prinašamo na drugem mestu. Nato se je lepo uspeli občni zbor zaključiti. Po občnem zboru je navzoči tajnik sprejemale pritožbe in prošnje novih članov, ki se jih lahko reši le potom intervencij. — Zirovski delavci so pokazali, da se zavajajo velikega pomena strokovne organizacije in jim je le čestitati, da so si ustanovili svojo podružnico, kateri želimo mnogo uspeha. Novi odbor vabimo k vztrajnemu in nesebičnemu delu.

Za novo delavsko fronto. Na ustanovnem občnem zboru NSSZ v Zireh je bila z navdušenjem in soglasno sprejeta sledeča resolucija: »Zborovalci zbrani na ustanovnem občnem zboru podružnice NSSZ v Zireh, dne 21. februarja 1926 pozdravljajo misel ustanovitve nove delavske fronte, v kateri bodo zbrani narodno in socialno čuteči delavci. Pozdravljajo misel združenja NSSZ, samostojne strokovne Unije in drugih narodnih strokovnih organizacij, ker vidijo v tem združenju koristen korak za zboljšanje razmer našega narodno čutečega delavca. Zborovalci želijo, da se tako združenje čimprej uresniči in ga že vnaprej pozdravljajo s klicem: Slovenski delavci v kolo, v svoje narodne organizacije! Slovenski delavec bodi na svoji zemlji svoj gospod!«

Podružnica NSSZ v Ptujtu ima svojo zadnjo redno sejo pred občnim zborom v sredo, dne 3. marca t. l. ob 7. uri zvečer v posebni sobi gostilne »Društveni dom« v Ptujtu. Ker je to zadnja seja, se prosti vse brate odbornike, da se seje zanesljivo in točno udeležijo. Ker je tajnik preveč z delom obložen, ne bode razpošiljal posebnih vabil za sejo, naj tedaj velja to kot vabilo za vsakega odbornika.

Podružnica NSSZ v Ptujtu priredi v nedeljo, dne 14. marca t. l. svoj prvi redni letni občni zbor in sicer ob 10. uri dopoldne v posebni sobi gostilne »Društveni dom« z običajnim dnevnim redom. Dolžnost vsakega člana je, da se tega občnega zbora zanesljivo udeležijo. Zaeno se vsi člani pozivljajo, da poravnajo zaostalo članarino najkasneje do 7. marca t. l. društvenemu blagajniku, da lahko sestavi svoje blagajniško poročilo. — Odbor.

Ptuj. Volitve za Delavsko zbornico so za nami. Tudi pri nas je lepo število zavrednih narodnih delavcev, kar je pokazal rezultat volitev. Naši nasprotniki so mislili, da splot pri nas ni narodno zavrednih delavcev, ampak samo internacionalisti. Pa so se zaenkrat pošteno zmotili. Delo po končanih volitvah ni skoncirano, ampak z dvojno silo moramo iti na delo, da bo naš uspeh pri prihodnjih volitvah še lepši kot sedaj.

3 stranke.

VSEM KRAJEVNIM ORGANIZACIJAM.

Načelstvo NSS pozivlja vse krajevne organizacije, da v smislu stranknega organizacijskega reda skličejo občne zbornice svojih krajevnih organizacij najkasneje tekom meseca marca. Načelstvu stranke naj še 8 dni preje sporoči, kdaj in kje se vrši občni zbor, da pošlje svojega zastopnika. Dalje opozarjamo vse krajevne organizacije, da takoj zberejo strankin davek in ga proti običajnemu odbitku pošljejo strankinemu načelstvu. Na občnem zboru morejo pravilno glasovati le oni člani, ki so zadostili vsem dolžnostim, t. j. da so plačali strankin davek. Tudi za delegatski zbor morejo poslati krajevne organizacije toliko članov-delegatov, kolikor je bilo pravilno vplačanega strankinega davka. Zato je potrebno, da so obračuni najkasneje koncem meseca marca zaključeni, ker bo to podlaga za določitev števila delegatov za delegatski zbor. Delegatski zbor se bo vršil tekom meseca aprila, na kar že sedaj opozarjamo vse organizacije.

Zbor ljubljanskih zaupnikov NSS se je preložil za toliko časa, da bodo izvršeni občni zbori krajevnih organizacij, ki se imajo vršiti začetkom meseca marca. Prosimo, da ta sklep upoštevajo vsi funkcionarji krajevnih organizacij, kakor tudi vsi zaupniki, ki se jim je v zadnji številki »N. P.« sporočilo, da bode zborovanje ljubljanskih zaupnikov v petek 26. t. m. Kdaj se bo vršil zbor ljubljanskih zaupnikov, bo javljeno v »Novi Pravdi« in s posebnimi vabili.

Krajevna organizacija NSS za Dvorski okraj v Ljubljani sklicuje za soboto, dne 6. marca ob 20. uri v gostilni pri »Panju«, Vegova ulica, redni letni občni zbor. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Poročilo o politični situaciji. 6. Volitev novega odbora. 7. Slučajnosti. Tovariši se vabijo, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Ljubljanske krajevne organizacije NSS opozarjamo, da so v smislu sklepa okrajnega odbora NSS z dne 23. t. m. dolžne sklicati občne zbornice krajevnih organizacij najkasneje do konca meseca marca ter čas in kraj zborovanja sporočiti strankinemu tajništvu. Na občne zbornice pošlje načelstvo, odnosno okrajni odbor svojega zastopnika.

OBLEKE NA

OBROKE

O. BERNATOVIC

LJUBLJANA, MESTNI TRG

Razorožitev.

Zadnje čase se zopet mnogo govori in piše v razorožitvi. Dne 15. februarja bi se namreč morala vršiti v Ženevi razorožitvena konferenca, toda na zahtevo petih držav, ki so člani društva narodov (Francija, Italija, Češkoslovaška, Japonska in Urugvaj), se je ta konferenca preložila na 15. april. Možno je sicer, da se bo konferenca odložila še za dalje, vendar pa ne preko 15. maja.

Že nekoliokrat smo pisali o obsežnosti velikih problemov, katere naj reši razorožitvena konferenca. In če naj konferenca uspe, mora pripravljala komisija napraviti točen delovni program in pripraviti vse podatke, tako da bo moglo iti delo gladko od rok. Ker na tej konferenci ne bo šlo samo za razmeroma lahko vprašanje znižanja oborožene sile evropskih držav, temveč treba bo presoditi vsa vrela moči posameznih držav, treba bo presoditi umora sile posameznih držav, sile, ki ni odvisna samo od zemljepisnega položaja in števila prebivalstva, temveč tudi v veliki meri od gospodarskih in finančnih sredstev, od stopnje industrializacije, trgovske organizacije, zrelosti prebivalstva, možnosti hitre mobilizacije, notranjepolitičnih razmer in še drugih faktorjev, katerih pomen in vloga na prvi pogled ne padajo v oči. Vsa ta vprašanja se morajo reševati in rešiti sočasno, ker le tako bo mogoče osnovno vprašanje rešiti tako, da ne bo nobena država v nobenem oziru imela premoči nad drugo.

Da se je konferenca odložila, je vzrok iskati predvsem v tem, da hočejo ostale države počakati, da pristopi k društvu narodov tudi Nemčija. Nemčija stalno zahteva, da se mora vojaška sila drugih evropskih držav znižati v razmerju z njeno lastno razorožitvijo, pri čemer pa pozablja, da je njej bila razorožitev diktirana po versajski mirovni pogodbi, med tem ko lahko ostale države do sklepa obvezne razorožitvene pogodbe postopajo, kakor jim ljubo. Če pristanejo le ostale države na izdatno znižanje svoje oborožene sile, bodo s tem

samo pokazale, da jim boj za mir in za znižanje vojnih izdatkov ni samo puhla beseda, temveč da mislijo to besedo tudi uresničiti. Ni treba še posebej poudarjati, da bodo vsi narodi imeli od tega največji dobiček, saj je znano, da tvorijo največje proračunske postavke v vseh državah prav izdatki za oboroževanje in vzdrževanje oborožene sile.

Poleg nemškega obstoji še rusko vprašanje. Rusija je že obljubila svoje sodelovanje na razorožitveni konferenci in niti misliti se ne more, da bi se Evropa odločila za znižanje svoje oborožene moči brez soglasja z Rusijo, ki je do zob oborožena. Toda Rusija neče v Ženevo, ker je vsled postopanja Švice v zadevi umora Vorovskega pretrgala z njo vse stike. Francija sicer posreduje med Moskvo in Bernom in upati je, da se bo posrečilo do določnega termina spraviti spor s sveta.

Veliko vprašanje je, kakšno stališče bodo zavzele Zedinjene države severnoameriške. Brez dvoma bodo pozdravile razorožitev, ker pomenja le-ta znižanje vojaških izdatkov, toda negotovo je še, kako bodo na ameriške delegatke vplivale ameriške notranjepolitične razmere in pa nepoznanje evropskih potreb, ki se pri ameriškancih kaže pri vsakem koraku.

Razorožitvena konferenca bo morala predvsem zagotoviti varnost vseh držav in skrbno odstraniti ostanke medsebojnega nezaujanja. Velikega pomena je, da je razorožitvena konferenca sploh zagotovljena, ker že sama pripravljenost, razpravljati o tem tako zelo delikatnem vprašanju, kaže, da so države site ogromnih izdatkov in da so pripravljene pod gotovimi varnostnimi pogoji pristati na znižanje oborožene sile. Rim se ni postavil v enem dnevu in tudi države, ki so še danes sedem let po vojni oborožene do zob, prihajajo le počasi do prepričanja, da je razorožitev ugodnejša nego stalna napetost. In ko pridejo enkrat do tega pravičnega prepričanja, potem se bodo tudi o obliki razorožitve gotovo čimprej sporazumele.

Po drugih državah.

Vaclav Klofač o parlamentarizmu. Za predsednika češkoslovaškega senata je bil prošli teden izvoljen predsednik češkoslovaške narodno-socialistične stranke br. Klofač, ki je ob tej priliki podal daljšo izjavo, v kateri je med drugim dejal: »Mnogo se piše in govori o krizi parlamentarizma in demokracije. Ne spadam k črnogledom, dasi vidim razne senice. Verujem v življensko in tvornjo silo demokracije in vsled tega verujem tudi v parlamentarizem. Od nas in od našega dela zavisi, da si pridobimo zakonodajni zbori zaupanje in da povečajo pomen demokracije, ko nam je svetovna vojna pokazala vso bedo politične nedemokratičnosti v strašni nagoti.

Češkoslovaška poslanska zbornica je te dni razpravljala o dr. Beneševem ekspoziciji o falzifikatorski aferi na Madžarskem. Naravno je, da so vsi češki govorniki govorili proti falzifikatorjem. Veliko pozornost je vzbudil poslanec Hlinkove stranke dr. Tuka, ki je v imenu Slovkov izjavil, da ni zadovoljen z dr. Beneševim govorom, ker je pre malo oster. Z ozirom na irendentično gibanje na Madžarskem, je dr. Tuka izjavil, da stoji slovaška ljudska stranka odločno na stališču integritete Slovaške. Temelj češkoslovaške države je st. germajnski mirovni dogovor. Slovaška se teh dogovorov drža, samo glede notranje državne ureditve ima svoje posebne zahteve. Dr. Tuka najodločneje protestira proti vsakim aspiracijam na Slovaško. Češkoslovaška vlada se pri državni obrambi prav lahko naslanja na slovaško ljudsko stranko, četudi je v opoziciji. — Hlinkovci so v splošnem zavzeli napram vladi pomirljivejšo stališče. Že pri dveh bojnih glasovanjih so se odstranili iz seje dvorane in s tem znatno oslabilo opozicijo. — Za predsednika senata je izvoljen Vaclav Klofač, voditelj narodnih socialistov.

Slovaški problem je gotovo eden najbolj kočljivih, kar jih ima rešiti češkoslovaška republika. Slovaki vztrajno zahtevajo avtonomijo. Vse češke stranke so bile do zadnjih volitev nesprejemljive za slovaške zahteve. Po volitvah se je mnenje čeških strank bistveno spremenilo in splošno se kaže več sprejemljivosti za slovaške zahteve. Slovaška ljudska stranka kot najmočnejša stranka na Slovaškem je predložila ministrskemu predsedniku Švelni svoje avtonomistične zahteve. To je prvič, da se češkoslovaška vlada oficijelno razgovarja s slovaškimi avtonomisti.

Češkoslovaška-poljska unija. Na skupščini varšavske organizacije ljudske stranke je referiral o ideji gospodarske unije s Češkoslovaško vicemarsal sejma Dembski in minister za poljedelstvo dr. Hodža.

Odkrita zarota na Grškem. Z razpustom parlamenta in s proglasom Pangaloso-ve diktature so nastale na Grškem zelo napete politične razmere. Krog nezadovoljnih se je vedno bolj širil. Bivši minister notranjih zadev Kondiris je organiziral napad na Pangalosa s ciljem, da izžene sedanjo vlado iz države. Pangalosovim prijateljem se je pa posrečilo, da so zaroto pravočasno odkrili. Aretiran je bil Kondiris in njegovi pomagači.

Nemška republika v nevarnosti. Voditelj socialnih demokratov poslanec Scheidemann je v »Vorwärtsu« objavil članek, kjer pravi, da se združujejo vse nacionalne organizacije v svrhu enotne akcije za vstopavo monarhije. Vodja pokreta je polkovnik Vicolala in industrijalec Hugenberg. Obstoji Hugenbergov koncern, ki ima na razpolago več časopisov za monarhistično propagando. Zadnji čas se je ustanovilo celo vrsto društev, ki imajo namen organizirati monarhiste. Posebno na Bavarskem je živahna monarhistična propaganda. Scheidemann bo predložil svoj dokazilni material državnemu zboru.

Zveza narodov. Z vstopom Nemčije v Zvezo narodov zahtevata Španka in Poljska stalno mesto v svetu Zveze narodov. Tej zahtevi se upira Nemčija, grozeč, da sploh ne pristopi v Zvezo narodov, če se bo svet Zveze narodov pomnožil s članom iz Španke in Poljske.

Občinske volitve v Romuniji. Rezultat volitev je za vlado neugoden. V Bukarešti je zmagala opozicija s 16.328 glasovi proti 7328 vladnim glasovom. Sploh je opozicija zmagala v vseh večjih mestih, tako v Jassyju, Galacu, Cernovicah in Temišvaru. Velik poraz je doživela vlada v Besarabiji in Transilvaniji. V 20 občinah se vrše nadomestne volitve. Vlada ima sedaj večino občinskih odborov le na ta način še vedno v svojih rokah, ker je izzvala pri vlaganju kandidatnih list kak pritisk, da je bila v več kot tisoč občinah vložena samo vladna kandidatna lista ter je bila s tem že tudi izvoljena. — Širijo se vesti, da bo morala vsled neugodnega volilnega rezultata vlada demisionirati.

ARGUS je naš najboljši domači informacijski zavod. ima v vseh krajih zanesljive zastopnike. obvešča o vsem, zlasti o imovinskem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privat. oseb. ove informacije so vedno točne, izčrpne in hitre. se nahaja v Vuku Karadžića ulici 11 Beograd. ov telefon je 6-26, njegov brzojavni naslov Argus.

Vprašanje nedeljskega počitka.

Listi so zadnje dneve priobčili vest, da namerava minister za trgovino in industrijo izdati odredbo, po kateri bi se zopet dovolilo nedeljsko delo v trgovinah v krajih z nad 10.000 prebivalci od 8. do 14. ure.

Mi moramo takoj jasno povedati, da bi taka odredba zopet pomenila izgubo ene izmed maloštevilnih socialnih pravic, ki si jih je pridobilo privatno nameščenstvo zadnja leta. In ta izguba bi bila za prizadete zelo, zelo občutna. Zavedati se namreč moramo, da prav trgovski nameščenci v manjših krajih, torej v krajih, za katere bi prišla omenjena nova odredba v poštev, delajo v delavnikih do 11 ur dnevno, skoro do svoje telesne izčrpanosti in da jim je vsaj en popolnoma prost dan na teden nujno potreben že iz zdravstvenega stališča, če se že nekateri nočejo ozirati na socialno upravičenost zahteve po prosti nedelji.

Pa oglejmo si zadevo še z druge strani. Pravi se, da kmetje nimajo časa nabaviti si svojih potrebščin, razen ob nedeljah. To ni res. Kmetje pridejo v večje kraje tudi ob delavnikih tako pogosto, da v tem oziru nikakor ni upravičena kršitev nedeljskega počitka. Opravila pri sodnji in različnih drugih uradih, sejmi, prodaja pridelkov itd. itd. vodijo kmetje skoro tedensko v večje kraje, kjer lahko dobe vse ono, česar v domačem kraju ne dobe. In takega blaga končno ni veliko, saj ima že vsaka vasica svojo trgovino, v kateri se dobi tako rekoč vse, kar je treba za dnevno porabo.

Kršitev nedeljskega počitka pa tudi s trgovčevega stališča ni opravičljiva in pametni trgovci niti ne zahtevajo dovoljenja za otvoritev trgovine ob nedeljah, razen ob semanjih dnevih. Če je nedeljski počitek enako urejen za vse trgovce in ga vsi trgovci tudi vpoštevajo, potem odpade v tem pogledu vsaka konkurenca, in izkušnja uči, da trgovec ne proda v celoti prav nič več, če ima poleg delavnikov odprto trgovino še v nedeljo. Konsumenti se pač oskrbe s potrebnim blagom preje ali pozneje in to velja prav tako za manjše kot za večje kraje. Uvidevni trgovci se torej prav lahko priključijo naši zahtevi, vsaj še končno tudi oni vsak teden en dan lahko oddahnejo od svojih kupčijskih skrbi.

Kot vidimo, torej ni prav nobenih stvarnih razlogov za ukinitve dosedanjega celodnevne nedeljskega počitka in vsled tega je vsaka zadevna odredba stvarno pogrešena obenem pa socialno krivična, ker bi brez vsake potrebe oteževala trgovskim nameščencem življenje, ne da bi pri tem komu kaj koristila. Opozarjamo vsled tega na nameravano odredbo vse organizacije trgovskih nameščencev, pa tudi vse druge strokovne organizacije, ker če se začne enkrat kršiti nedeljski počitek pri trgovskih nameščencih, potem zna prav hitro priti tudi do kršitve nedeljskega počitka pri drugih nameščencih, kateri bi v doglednem času sledila še kršitev nočnega počitka. Če se namreč sprožena kamna pravočasno ne ustavi, jemlje čimdalje več drugih s seboj.

Tedenske vesti.

Oklic „Vodnikove družbe“.

V Ljubljani se je ustanovila »Vodnikova družba«. Namen te vsenarodne organizacije je: Izdati vsako leto določeno število knjig teposlovne in poučne vsebine za najširše narodne kroge, ki naj si v družbi ustvarijo krepko narodno založništvo, iz katerega bodo črpali še pozni potomci zdrave dušne hrane. Ime Vodnika, našega prvega narodnega buditelja, učitelja in prosvetitelja, pesnika in poljudnega pisatelja, nam daje program. Kakor je on vsesiransko skrbel za duševne potrebe naroda in mu v priprosti, lepi narodni besedi nudil pouka in zabave, tako hoče Vodnikova družba času primerno širiti med našim narodom zabavne in poučne knjige; to svojo nalogo bo mogla vršiti tem bolj uspešno in obširno, čim več Slovencev se zbere v njenem okrilju. V organizaciji je moč ob času, ko preživlja naša knjiga težke ure in radi visokih cen ne more med široke plasti naroda; danes je to edina pot, da vsaka slovenska hiša dobi primernih zabavnih in poučnih knjig. Zato bodi cilj nas vseh, da se organizacija krepko razvije, od česar bodo imeli vsi člani največ koristi. Na delo torej za prosep naše ljudske prosvete! Naj se izpolni besede pesnika, da en narod boganja preroben, ves nov.

Za tekoče leto izda Vodnikova družba štiri knjige, in sicer veliko praliko za leto 1927, dve pripovedni in eno poučno knjigo.

Ustanovna znaša za osebo 500 Din, za druživa, občine in denarne ter industrijske zavode 1000 Din. Letnina znaša 20 Din. Ustanovniki dobivajo vse bodoče redne družbine publikacije zastopni, letni člani pa knjige za eno leto. Ustanovnik in letnino sprejema »Vodnikova družba« v Ljubljani in poverjenjstva, katerih naslove objavimo v najkrajšem času.

Odbor »Vodnikove družbe« v Ljubljani.

★

— Prestopil v pravoslavje. Na dalmatinskih otokih je pričelo živahno gibanje za prestop iz rimsko-katoliške cerkve v pravoslavje.

— Nemški jezik na meščanskih šolah bo uveden oblikatno po tri ure na teden v prvem in drugem razredu. Prihodnje šolsko leto se razširi pouk na tretji in četrti razred.

— Nova »Narodna čitalnica« na Reki. Na Reki se je osnoval odbor z nalogo, da čimprej zopet oživotvori »Narodno čitalnico«, ki je svojčas morala prenehati s svojim delovanjem.

— Nove strokovne šole. V amandmanih državnega proračuna so predvidene postavke za ustanovitev večjega števila strokovnih šol.

— Stoletnica. Dne 23. t. m. se je vršila v Novem sadu proslava stoletnice rojstva Svetozarja Miletića, ki je bil rojen 23. fe-

bruarja 1826. Miletić ima velike zasluge za nacionalni pokret v Vojvodini. Radi svoje revolucionarne borbenosti je Miletića obsodila ogrska vlada na 5 let ječe. Svoječas je bil Miletić poslanec v budimpeštanskem parlamentu, kjer je zastopal vojvodinske Srbe. Na slavnostih je govoril tudi minister Slavko Miletić, ki je sin Svetozarja Miletića.

— Voditelj Hrvatske federalistične stranke dr. Ivan Lorković je umrl dne 24. t. m. v Zagrebu.

— Draginja na Angleškem. Uradno se objavlja v Londonu, da so bile 1. februarja 1926 na Angleškem za 73 odstotkov dražje življenske potrebščine, kot pa 1. februarja leta 1924.

— Radi žalitve Mussolinija zaprt. V letošnjem predpustu je v Florenci neki, Anglež v pijanosti žaljivo govoril o Mussoliniju. Seveda so moža takoj zaprli ter je sedaj obsojen na 8 mesecev ječe.

— Minister za šume in rudnike je imenoval gosp. Albina Prepeluha za direktorja velikega lesnega industrijskega podjetja. Tam bo gosp. direktor, ki je obenem ustanovitelj in voditelj nove kmečke strokovne delavske organizacije, zastopal koristi delavcev in štiti njihove interese pred izkoriščanjem kapitalizma. Delavstvo tega podjetja je s tem postavljeno v deveta nebesa, kjer se cedi med in mleko. Gosp. direktor bo imel sigurno krasne uspehe, kakor jih je imel svoječasno in jih ima še danes gosp. Tone Kristan in drugi taki delavski zastopniki.

— Kaj vse ne zahtevajo za izgubljene prestole! Do prevrata je imela Nemčija 4 kralje, 6 velikih vojvod, 5 vojvod in 7 knezov. Avstrija se je na lep način znebila Habsburgovcev in jim ni plačala nobene odškodnine. Temu pa ni tako v Nemčiji. Vseh odstavljenih 22 suverenov s 350 rodbinskih člani dobe od države visoke preskrbne. Pa še niso zadovoljni. Sedaj zahtevajo še denarno odškodnino radi izgubljenih prestolov in povračilo vseh zaplenjenih posestev, gradov in dvorcev. Dinastija Hohenzollern, njej na čelu Viljem II., zahteva povrnitev 15 gradov, 700.000 jutrov zemljišč in odškodnino 30 milijonov zlatih mark. Ravno tako zahtevajo velike odškodnine bavarska, saška in virmberška dinastija. Skromni v svojih zahtevah niso ostali odstavljeni vojvodi in knezi. Računa se, da znašajo zahteve vseh odstavljenih dinastij preko 1 milijard zlatih mark.

— 53 umorov je izvršil neki človek v Galiciji v Novosencu. Med žrtvami je posebno veliko otrok.

— Justifikacija. Dne 20. t. m. so v osješkem sodišču obesili roparja in morilca Miletića, ki je lani umoril stara zakonca Nikolica.

— Se ena nesreča pri podiranju dreves. V nekem gozdu pri St. Vidu na Dolenjskem se je na pepelnico pri podiranju drevesja smrtno ponesrečil Anton Zajc iz Beča. Padajoča bukev je reževala pritisnila ob strmino in je potem v par urah izdihnil.

— Karambol dveh avtomobilov vsled novega cestnega reda. Blizu Krškega sta se v nedeljo zaletela drug v drugega dva avtomobila za nekim ovinkom. Obe vozili sta močno zbiti, človeških žrtev pa ni bilo. — Saj je čudno, da se ni že zgodilo več nesreč.

— V podčastniško šolo za pehoto sprejmejo v Beogradu več kandidatov. Prošilci se morajo zglasiti do 10. maja t. l. pismeno pri komandi te šole. Pogoji so razvidni iz razglaslov na občinskih deskah, pri orožnikih in vojaških komandah. Starost dečkov 17 do 21 let.

— Radi manipulacij v Karloški mestni hranilnici so aretirali ravnatelja tega zavoda. — Hranilnica je visoko oškodovana in gre škoda v milijone.

— Mladina. V Ljubljani je poskusil samomor mlad, komaj 12leten fant, dijak, in sicer z lizoletom v kinu. — V Celju se pusti odvzeti 15letna deklica, ker ji je bilo omogočeno priti v stik z dvomljivim moškim, kateremu je verjela. Bog zna, kako neumne besede. — V Ljubljani se je zopet ustrelil nadebudni študent, ki bi moral ravno stopiti v življenje. — V Beogradu se vrše zaporedoma samomori dijakinj na univerzi — 8 jih je že. ltd. ltd. Nehote se vsiljuje vprašanje: zakaj to? Zato ker sodobna vzgoja otrok v šoli in tudi dostikrat doma ni primerna, da celo pogrešena.

— Trgovca z dekleti aretirana. V Pančevu so aretirali dva poštenjaka, ki sta na perfiden način pod krinko novega filmskega podjetja hotela izvrševati posel — trgovanja z mladimi fanti in dekleti.

— Dvojni samomor. Na Dunaju sta se s plinom zastropili mati in njena hči. Vzrok temu je bila materina bolezen. Hčerka ni mogla pretrpeti, kako gre z materjo h koncu. Zato je sklenila umreti z materjo. Odprla je plinovo cev, zaprla stanovanje ter se vlezla v posteljo. Drugo jutro so vdrli ljudje v sobo in našli obe mrtvi.

Ljubljana.

— Deložiranje v Ljubljani se je pričelo ponavljati in je kar na dnevni red. Sedaj zopet stanuje uboga stranka na Kralja Petra trgu. S 1. majem je v Ljubljani vse polno sodniških odprav, sledile bodo nove deložacije. Kam naj gredo ljudje? Poskrbite, da ne bodo na cesti!

— Poštna hranilnica v staro podrtijo. Zopet se čujejo vesti, da misli poštna uprava kupiti neko staro hišo v Ljubljani, da v njej naseli poštno hranilnico. Je že zopet na delu kak posredovalec, ki uživa kje v Beogradu veliko zaskombo, da bo pri tej kupčiji zaslužil.

— Poskus velike steparije. Neki beograjski slepar po imenu Pavlo Božanić je prišel v Slovenijo poskusiti svojo srečo. V Ljubljani je vzel na piko Dobrovoljsko banko, misleč, da uradništvo tega zavoda ne bo zadosti previdno. Predložil je uradni hranilno knjižico Jadranske-Podunavske banke v Beogradu, ki je izkazovala 200.000 Din vloge, ter prosil za akontacijo 120.000 Din proti deponiranju knjižice. Ko je uradnik pričel knjižico pozorno pregledovati jo je slepar pobrisal in zgnil. Poznaje jo v banki ugotovili, da je knjižica ponarejena. Najbrž bo lopov še drugje poskusil svojo srečo. Zato pozor!

Maribor.

27 R — 21 C — 23/II. Zapomni si vsakdo te številke. Naj jih shranja za spomin potomcem, da bodo vedeli, da smo imeli v letu 1926 po Kristusu 1 dan pred sv. Matijem od polne do 14. ure nič manj kot + 27° R, seveda na soncu. Na manj izpostavljenih krajih + 21° C, v največji senci + 15° C. Kdor tem številkam ob mestnih zidih ni verjel, je šel po kosilu ven, ter je brez površnika prav do kože čutil nenavadno toploto. Toda nikar preveč veselja in zaupajte tej izrednosti še manj kot — lepemu dekletu. Kmalu boste videli, gotovo pa čitali, da so to za naše kraje ob tem času nenavadno temperaturo povzročili oni dogodki, na katere smo že zadnjič opozorili. To pot gre za velikanski ognjeniški izbruh kje na daljnem severovzhodu, najbrže v zvezi z morda še večjimi izbruhi na jugozapadu. Za naše kraje tako ugodna reakcija, kakor je sedanja pomeni, da se nahaja nova ognjeniška perioda v začetni akciji, a da so jo povzročile velike spremembe v vrhnjih plasteh naše atmosfere vsled dogodkov na soncu (višek solnčnih peg). Sodeč po izredni živahnosti magnetne v noči 22. t. m. se vrše ti dogodki obenem v spremstvu katastrofalnih potresov. Temu slede velika, krajevno katastrofalna neurja. Izreden čudež bi bil, če bi to vreme pri nas vztrajalo preko Sv. Matije (dne 24. februarja), ker v tem slučaju pade ob vso dosedanjemu veljavo tudi Sv. Matija, ki led razbija, če ga ne dobi, ga pa naredi. In letos ga ni dobil.

— Politika tudi za trafike. V Slovenski ulici imamo že nekaj dni čudež: v eni hiši dve trafiki. Kdo ne ve, kakšne sitnosti imajo novi proslilci za trafike z ozirom na oddaljenost ene do druge. In da ta, kdor je enkrat radi pogreškov zgubil trafiko v vseh instancah, ne pride nikdar več v poštev, najmanj pa zopet v isti hiši. Ta čudež naše današnje politike je bil prihranjen Ma-

ORIGINALNE POTREBŠČINE ZA OPALOGRAPH

Preservat in Fixat in druge potrebščine. Originalne barve in matrice za Gestetner Cyklostil.

LUDVIG BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica šte. 6, I. nadstr., vrata 10.

Telefon šte. 980.

riboru. V Slovenski ulici je imiteljica trafike v vseh inštancah zgubila pravico za nadaljevanje. Trafiko je finančna oblast dala neki drugi prosilki, vdovi, ki je komaj od svojih sorodnikov dobila na posodo zadnje prihranke, da je sploh mogla prirediti. Komaj se je malo upeljala, že je prejšnja trafikantinja dobila dekret za vzpostavitev trafike v isti hiši. Ker novi trafikantini niso mogli kar čez noč odpovedati, so gospodje, ki so v Beogradu preskrbeli ta čudež, preskrbeli še za drug lokal v isti hiši. Tako se nahajata v eni hiši za vsako stran vežnih vrat po ena trafika.

Celje.

Pazite na dekleta! Iz Celja je prošil teden odpeljal neki zvodnik 15 letno učenko Z. J. Možakar je dekleta prejšnji večer pošeno nalagal in jo pridobil za svoj načrt. Drugi dan pa je dekleta z zvijačo dobilo prosto pri gospodinjini in isto tako je z zvijačo odšlo od staršev čes, da ima opravka za gospodinjino. V resnici pa se je odpeljala z nekim moškim. Gotovo je postala žrtev trgovcev z dekleti.

Nesreča pri Celju. Prošli teden je raztrgal vlak neko 80 letno staro pri Celju, ko je hotela prekoračiti železniški tir. Zelnica je bila gluha in priroda vlaka ni slišala.

Ženski vestnik.

Praznik gospodinj.

Neka moškini zelo nasprotna nemška feministka je na vprašanje, kako žena najlaže in najbolje pridobi in obdrži možovo ljubezen, drastično odgovorila: »S tem, da bežijo vedno dobro krmili.« Ni treba, da se strinjamo z navedenim, nekoliko sovražnim odgovorom, pa vseeno uvidimo, da v razmerju med gospodarjem in gospodinjno, zlasti če je ona še mati, ni vse v redu. Poglejmo, kdaj se neha delo gospodinjne in matere. Ali pozna ona osem, devet ali deseturni delavnik? Ali pozna praznike in nedelje? Ali pozna nočni počitek? Ne. Vedno je med stenami, obdana od banalnih skrbi, ki ne poznajo konca. V nedeljo? Tudi ne. Pri večini je navada, da mora biti ta dan jed skrbneje pripravljena, kar poudarja ali potroji gospodinjino delo. Ni čuda, da taki ženi zamre čut in smisel za javnost in veselje do ljudi in družbe. Taka žena postane čudno lahkoverna in nevedna. Postane kakor stroj, ki se nikdar ne ustavi in če ga kdo skuša ustaviti, mu je prehitro invalezna. Čas je, da uvidimo, da je tudi žena človek, da tudi ona potrebuje vpogleda v svet, da tudi ona hoče svežega zraka in čistega veselja brez skrbi, ali pa tihe urice, ko se odpočije od dela in se zamisli vase.

Enkrat na teden naj bi bila gospodinja enaka delavcu, učencu, uradniku, sploh ljudem;

Mladinski vestnik.

Okrožna konferenca na Jesenicah.

Težka in utrujajoča je pot, ki jo imajo prehoditi ljudje, v katerih je vkljub sodobnemu času še nekaj smisla za to, da se postavijo v službo ideje in tako vršijo nikdar plačano, a za narod ter človeštvo prepotrebno delo.

Za marsikoga, ki ne pozna idealnega žrtvovanja, je ta trditveni fraza, sprejeta z nasmeškom in zaničevanjem. Toda baš to, da človek, ki ni v svojem življenju storil ničesar za dobrobit svoje, morda socialno nižje stoječe okolice in je živel zgolj sebi, baš to potrjuje, da morajo tisti, ki žive obratno, — ne sebi, ampak splošnosti, — suopatti po trnjevih stezah skozi življenje. — V tem je bridka resnica in tudi velika tragedija. Današnji svet ne pozna pravice, še manj ljubezni, temveč zgolj moč denarja, nadvlado zlata nad delom rok in duha. Temu pravimo socialna krivdnost in je tudi največje zlo, prvi vir vsega nadaljnega, kar slabi človeško družbo.

Kdor postane zagovornik zatiranih, mu ni usojeno medeno uživanje sladščic, v plačilo mu ni največkrat niti trda skorja črnega kruha. Kajti tisti, ki odkrito, brez mask in hilmjenja zagovarjajo pravičnost, se zanjo borijo in za krivice zahtevajo zadoščenje, ti so izpostavljeni preganjanju.

Toda zakletev, podana z dušo in srcem, prisega obljubljeni ideji pravice je mogočnejša od Triglava, je svetlejša od zlata in Judeževih grošev. Ona je solnce, ki slej ali prej razpodi blisk in grom, razžene oblake in privabi pomlad.

Življenja vredne, iz življenja samega vstale ideje ogrejejo narode, razvesele in ožive družine, navduše posameznike. Ničče jih ne ustavi. Končna zmaga je tam, kjer je pravica, poštenje in moštost. Kristova beseda se je razvezala po njegovi smrti, a veličina Jana Husa je vstala šele potem,

Zagorje ob Savi.

— **Delavska politika** piše v 43. številki, ko razmotriva razpust zagorskega občinskega sveta, med drugim tudi to-le: »Klaverno vlogo igrajo pri celi stvari (namreč pri imenovanju gerentskega sveta) tudi narodni socialisti, ki niso imeli v novem občinskem odboru nobenega mandata, sedaj pa so jim menda samostojni demokrati preskrbeli dva sedeža, baje za plačilo, ker se je njihova stranka pri volitvah v Delavsko zbornico združila s samostojno demokratsko Unijo.« Najmanj toliko »klaverno« ulogo kot narodni socialisti igrajo v Zagorju socialni demokrati. Cobalovec ni v Zagorju prav nič več kot pa narodnih socialistov. Če so dobili socialni demokrati dva zastopnika v gerentskem svetu, so imeli tudi narodni socialisti pravico do dveh zastopnikov. Prav otročje je pa zavijanje »Delavske politike«, češ, da so narodni socialisti dobili dva zastopnika, četudi niso imeli v občinskem odboru nobenega zastopnika. Zakaj jih pa niso imeli? Zato, ker se zadnjih volitev vsled razveljavljanja liste niso mogli udeležiti. Sicer bo pa »Delavska politika« takoj po prihodnjih volitvah lahko pisala, da bodo imeli narodni socialisti v občinskem odboru še več zastopnikov, kakor pa sedaj v gerentskem svetu!

Mednarodni kongres za žensko volilno pravico.

Feministična društva se pripravljajo na mednarodni kongres za žensko volilno pravico, ki se bo vršil v Parizu od 30. maja do 6. junija t. l. Tu se bodo obravnavale sledeče točke: 1. Enaka morala in boj proti izkoriščanju žene. 2. Enaki delovni pogoji za moške in ženske. 3. Varstvo družine. 4. Državljanstva pripadnost zakonskih žena. 5. Situacija nezakonske matere in njenega otroka. 6. Žena v diplomatski službi. 7. Žena v policijski službi in še nekaj drugih točk. Kakor se čuje, se bodo kongresa udeležile zastopnice skoro vseh narodov.

Mednarodni kongres za žensko volilno pravico.

Feministična društva se pripravljajo na mednarodni kongres za žensko volilno pravico, ki se bo vršil v Parizu od 30. maja do 6. junija t. l. Tu se bodo obravnavale sledeče točke: 1. Enaka morala in boj proti izkoriščanju žene. 2. Enaki delovni pogoji za moške in ženske. 3. Varstvo družine. 4. Državljanstva pripadnost zakonskih žena. 5. Situacija nezakonske matere in njenega otroka. 6. Žena v diplomatski službi. 7. Žena v policijski službi in še nekaj drugih točk. Kakor se čuje, se bodo kongresa udeležile zastopnice skoro vseh narodov.

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)
»Toda je Ellena Morris vendarle odpotovala. In kam neki je mogla iti? Pač le semkajle, trdno sem uverjena, da je v svojem gradu. Tem bolje, kajti iskal jo bo, — ko pride semkaj, se bom odločila za nadaljnje korake.«
»Nadaljuj, Pitt!« ukaže mirno. Irec se priliznjenjo prikloni.
»Kot mi je milostiva gospodična ukazala, sem tudi opazoval zagonetno hišo na zapadnem obrežju. Ponoči in podnevi sem nadziral postopke iz varnega kotička, toda nikdar nisem videl moža s krinko, sploh je nekaj časa izgledalo kot da je hiša zapuščenca. Končno sem vendarle opazil moža s črno brado, ki je ob gotovih urah, običajno večernih, odhajal v notranje mesto. Tudi lepa, mlada deklica — — —«
Tereza plane kvišku.
»Kaj, lepa — mlada deklica?« zavpije glasno. »Pitt, ne lagaj, resnico hočem vedeti!«
»Tako je kot sem rekel, milostiva gospodična,« odvrne služabnik, ne da bi povsil oči pred njenim plamtečim pogledom. »Mlada deklica je bila lepa, da, prava krasotica, le iz njenih temnih oči je odsevala otožnost.«

Tereza hoče v svoji vznemirjenosti planiti s stola. Tedaj pa ji obstane pogled na Manuela ter se skuša s silo obvladati.
»Dajle!« ukaže s čudnim mirom.
»Deklici sem večkrat sledil, vsakokrat je nakupila razne potrebščine za hrano, pri tem pa jo je pogosto spremljal mlad moč drzne zunanosti. Nakupila ni mnogo stvari, iz česar morem sklepati, da se nahajajo v hiši največ štiri osebe.«
»Ali je bilo to ves čas tako?«
»Da, milostiva gospodična!«
»Potem se tudi mož s krinko ne nahaja v Londonu. Tem bolje, potem pride morda semkaj. Če pa smatra, da je njegova ljubinka umrla, potem je vsekakor dvomljivo, da bi potoval na Skotsko. No, pa to nam bo že bodočnost pokazala!«
Tereza se obrne zopet k svoji prijateljici.
»Ali se je zopet zgodil kak umor, katera pripisuje Jaku?« vpraša menadoma. Irec zjame z ramenj ter reče:
»V Londonu je sedaj vse mirno. Toda izven Londona se je pripetil čuden dogodek, ki je vzbudil splošno pozornost.«
»Umor — lahkožlvk?« vpraša lepa Španjolka radovedno.
»To ravno ne, milostiva gospodična. Pač pa je v Dublinu, ali prav za prav v predmestju Kingstown, izginila mlada, lepa vdova, ki si je boja s precej dvomljivimi sredstvi pridobivala potrebne vsote za svoje razkošno življenje. Z njo pa sta na zagoneten način izginili tudi obe njeni pastorki.«

»To me prav malo zanima,« reče Tereza navidezno ravnodušno, dast ji je z obraza škrtati, da jo je novica navdala z novimi skrbmi.
Njene misli so sedaj pri možu, čigar ljubezen si hoče pod vsakim pogojem in za vsako ceno osvoboditi. Prva misel, ki se ji porodi, je dvom, če je izvoljenec njenega srca po vsem tem, kar je zvedela, še živ. Morda se je iz obupa vsled domnevne smrti Ellene potopil s svojo podmornico na dno morja ter tamkaj našel smrt? Srce ji pravi, da to ni izključeno; saj je ta mož sposoben za vsako dejanje.

Vendar pa pride Tereza po daljšem razmotrivanju do zaključka, da ne sme verovati abotnim mislim, ki so ji ravnokar polnile srce, marveč je trdno uverjena, da se strašni mož sedaj najbrže potika ob obalah drugih dežel, pozneje pa se zopet vrne v London.
In res, že se ji porodi nova misel, misel na lepo, mlado deklico, katero je preje omenil Pitt. Strašna ljubosumnost jo sedaj zgrabi. Pa ne da se je pojavila nova tekmovalka, nova ljubljinka strašnega moža? Ali je tako hitro pozabil na Elleno?
Tereza ne ve, kako naj si vse to tolmači. Vsekakor pa se je zbudila v njej ljubosumnost, vedeti hoče, v kakem razmerju stoji mož s krinko z lepo deklico. Odločena, da dobi jasnosti v lepo oziru ter da se v to svrhu posluži vsakega sredstva, se obrne k Ircu.
»Pitt, najprvo se podaš v grad, katera reka že poznaš. Tamkaj moraš skušati dognati, če se lastnica grada nahaja ondi. Ne daj se oplasiti, če te zavrnejo, hočem in moram imeti točen odgovor. Prični takoj s svojimi poizvedovanji, ali čuješ?«
Mladenič vdano poljublji ponudeno mu desnico, potem pa tiho odide iz sobe.
»Pretkan dečko,« pripomni Manuela.
»Da, to je v resnici, popolnoma mi namočeča črnca, in za denar je pripravljen k vsakemu dejanju.«
»Oh, naravnost izbornol!«

Tereza se nekam čudno smehlja ter reče tjavendan:
»Če bi kdaj potrebovala njegovo pomoč, ti ga radevolje dam na razpolago. Pitt je izborn strelce, njegovega moža se je pa v prejšnjih časih daleč naokrog vse balo.«

Sedaj se tudi Manuela nasmehne.
»Hvala ti, Tereza, za tvojo ljubeznivost. No, kdo ve, morda mi bo že v kratkem treba poslužiti se tvojega služabnika.«
»Ah, sedaj si me spomnila na najine zadeve. Ti si torej odločena sprejeti snubitve lorda Westona.«
»Da, Tereza,« odvrne prijateljica, motreč lepo obuvano na nogah. »Imam dar in veselje na ulogo ljubeče soproge, da, soproge — ha-ha-ha!«
Tereza ne odgovori takoj.
»Čuj, Manuela, jaz ne verjamem, da te bo lord Weston zasnil, dasiravno je moja domneva izrečena bolj v šali. Saj vendar dobro veš, da je s hčerko lorda Hudsona tako rekoč že zaročen.«
Zopet se Manuela pomembno nasmehne.
»Četudi, Tereza. Toda prepričana sem, da bom s to pravlaslo Angležinjo z vodeno modrimi očmi z uspehom teknovala. Lord Weston mi je pri zadnjem sestanku v Weston Hallu izkazoval toliko pozornosti ter sem skoro uverjena, da bo bogati plemenitaš v kratkem pred menoj klečal.«
»Meniš?« vpraša Tereza, pazno motreč svojo prijateljico.
»Da, gotovo!« vzklikne vročekrvna Španjolka z žarečimi očmi.
»Prečitaj torej te-le vrstice, prejela sem jih ravno, ko se je vrnil Pitt.«
Nestrpno zgrabi Manuela za papir. En pogled zadostuje, in že vsa besna zavpije. Kajti na papirju stoji:
Beatrice Hudson
Lord Weston
zaročena.

»Varal me je,« sikne Manuela razkačeno. »Lord mi je dal razumeti, da me bo v kratkem zaprosil za roko.«
»Ti si se pač nekoliko zmotila, ljuba Manuela. Lord Weston je mož, ki je vedno vljuden napram lepim deklicam. Toda Beatrice Hudson je iz plemenite rodbine, lepa in bogata — — —«
»Ali nisem tudi jaz lepa? Ali ne izhaja moje ime iz starega kastiljanskega plemstva?«
»Vsekakor. Toda ti nisi bogata, in to je tukaj na Angleškem glavna stvar. Vendar pa radi tega ne zgubi glave, ljuba Manuela, lord Weston še ni poročen!«
»Toda poročil jo bo.«
»Seveda, če bova roki križem držali. Za enkrat pa morem še vsak čas preprečiti, da še več, doseči, da zavzameš ti mesto Beatrice Hudson.«

»Kaj, to moreš izvesti?«
»Seveda, Manuela. Saj vendar veš za najin dogovor. Sedaj sem že pol leta plačevala vse tvoje izdatke, sedaj pa je vrsta na tebi. Kako dolgo pa prav za prav nameravaš ostati soproga lorda Westona...?«
Manuela zaničljivo zamahne z roko.
»Če se mi posreči, da že kot nevesta pridem v posest večjega zneska tega domišljavega bedaka, potem sploh ne maram postati njegova žena. Sicer pa mi je ta človek naravnost zopern in le radi njegovega bogastva sem poslušala njegove ljubavne ponudbe.«
»Tako, tako. No, draga Manuela, z vso vneto te bom odšel podpirala v tvojih prizadevanjih. In ravno tako ti je tudi Pitt, ki je drzen dečko, na razpolago; nanj se moreš zanesti!«
Manuela se olajšano oddahne.
»Toda, kaj naj prav za prav pričnem?«
»Pred vsem, meniš? Oh, to je prav enostavno, v prvi vrsti je treba, da odujiva lepo nevesto nadutemu lordu.«
»Kako pa naj se to doseže?« meni Manuela neverjetno.
»Ali naj jo obrekljem in črnim?«
»Na to bi težko kdo nasedel, kajti Beatrice Hudson je splošno znana kot zelo čednostna deklica. Morda pa, — zares, da, — ti moreš deklico spraviti ob dobro ime, četudi ne neposredno. Oh, o tem bom še razmišljala.«

Manuela se z veliko napetostjo ozre v svojo prijateljico.
»Ali imaš že načrt, Tereza?«
»Se si nisem docela na jasnem. Toda povej, ali ni bil večkrat tudi navzoč lord Hudson s svojo hčerko o priliki tvojih posetov v Westonovi palači?«
»Da, skoro vedno!«
»Že dobro. Ali si morda opazila, da je kateri navzočih gospodov prav posebno pozornost izkazoval lepi Beatrici?«
Poročnik Colwell je bil napram njej vedno zelo vljuden ter ji dvoril, vendar pa je ostala napram njemu docela hladna.

»Nič ne de. Poročnik Colwell torej? Oh, ravno prav, njegov polk je sedaj v Dundee, on je čisto na lovu v gorovju. Moj načrt dobiva že precej določeno obliko.«
»Povej mi vendar!«
»Se ne, draga Manuela. Sedaj mi pa še povej, ali ne da lord Weston zelo mnogo na neomadeževan glas?«
»Da,« odvrne Manuela čmerno. »In sedaj sem se tudi spomnila, da sem pač sama zakrivila, da se mi je pričel izmikati. Naši prosti španski občaji, po katerih so mlade dame pogosto v družbi mladih moč brez nadzorstva, vsekakor niso bili vseč preveč strogo mislečemu lordu, zato se je zagledal v molčečo Beatrico Hudson, katere srce morem primerjati ledeniku. Kaj neki ve taka pavalosa, tiha lepota o plamtečih strasteh, ki so ljudem iz južnih krajev tako rekoč že prirojene?«
Tereza pomenljivo pogleda svojo prijateljico.
»Tihe vode so čisto globoke,« — reče s posebnim naglasom.
»Kaj hočeš s tem reči?«
»Počakati, predraga Manuela, za sedaj je še vse moja skrivnost. Ampak za sedaj ti še morem izdati, da ti bom pomagala, nič zlega slutecemu lordu Westonu olajšati njegove žepa za precejšen znesek. Predvsem morava vso zadevo pričeti z največjo pozornostjo, majhna pogreška nama more ves načrt prekrizati.«
»Pa si tudi svesta, da stvar uspe?«
»Seveda, Manuela; lord Weston te naj na kolennih prosil za ljubezen, zanesel se na to. Toda sedaj mi odgovori še na nekaj vprašanj. Morda si opazila, kakšen nakit ima Beatrice Hudson posebno rada na sebi?«
Manuela se zamisli, čez nekaj časa pa reče:
»Da, se že spominjam: pri svojih obiskih v Westonovi palači je imela vedno v lasih zlato pšico, gosto posejano z bleščočimi briljanti.«
»Pšico v lasih? Oh, to je naravnost izbornol!«
Terezi začare oči.
»In vsak teden se pelje Beatrice Hudson v Dundee, kjer pogosto ostane preko noči pri svoji prijateljici. Izvrstno — hahaha — Manuela, zmaga je naša.«
»Jaz te ne razumem.«
»Tudi ni prav nič treba, ljuba moja, videla boš, kaj premorem. Deklica, ki hoče postati Jakova ljubica, se ne sme ustrašiti nobene ovire.«
Manuela se zgane, ko zasliši ime strašnega moža.
»Jak? Ah, Tereza, jaz imam tak strah pred tem človekom, vedno me muči bojazen, da naju še obe usmrti.«
Tereza se glasno zasmelj.
»Usmrti — naju? Ljuba Manuela, ti menda pozabljaš, da imam tega moža popolnoma v svoji oblasti. Vsak hip ga morem predati policiji. Sedaj mihe ne ve, kdo je zagonetni človek, ki se vadi v svoji železni ladji pod morskimi glazovi, še je na varnem. Toda že v nekaj mesecih se bo moral odločiti, kaj si izvoli, ali mojo ljubezen, najblaženejšo srečo, ki mu jo morem nuditi, ali pa smrt na vešalih.«
Terezi žare oči, dočim Manuela dvomljivo zjame z glavo.
»Mene bi bilo groza take ljubezni.«
»Mene ne. Hočem imeti tega lepega moža, ljubim ga, prislega sem, da postane moj. Nikdar se mu ne bom odrekla.«
Manuela se sedaj živahno obrne k svoji strastni prijateljici.
»Sele danes jutraj sem o vsem tem razmišljala. Tvoje početje se mi vendarle zdi zelo nevarno. Pomisli vendar, če ti strašni človek hlini ljubezen, da se izogne kazni, ter te pri prvem snidenju na grozen način usmrti.«
Tereza se nasmehne.
(Dajle prihodnjik.)

Prporočamo tvrdko
Josip Petelin
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.
Najugodnejši nakup
nogavic, žepnih robcev, brisalk, klofa, platna, šifona, kravat, raznih gumbov, žlic, vilic, palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje in krojače, škarij za prirojevanje in za obrezovanje trt.

»Nič ne de. Poročnik Colwell torej? Oh, ravno prav, njegov polk je sedaj v Dundee, on je čisto na lovu v gorovju. Moj načrt dobiva že precej določeno obliko.«
»Povej mi vendar!«
»Se ne, draga Manuela. Sedaj mi pa še povej, ali ne da lord Weston zelo mnogo na neomadeževan glas?«
»Da,« odvrne Manuela čmerno. »In sedaj sem se tudi spomnila, da sem pač sama zakrivila, da se mi je pričel izmikati. Naši prosti španski občaji, po katerih so mlade dame pogosto v družbi mladih moč brez nadzorstva, vsekakor niso bili vseč preveč strogo mislečemu lordu, zato se je zagledal v molčečo Beatrico Hudson, katere srce morem primerjati ledeniku. Kaj neki ve taka pavalosa, tiha lepota o plamtečih strasteh, ki so ljudem iz južnih krajev tako rekoč že prirojene?«
Tereza pomenljivo pogleda svojo prijateljico.
»Tihe vode so čisto globoke,« — reče s posebnim naglasom.
»Kaj hočeš s tem reči?«
»Počakati, predraga Manuela, za sedaj je še vse moja skrivnost. Ampak za sedaj ti še morem izdati, da ti bom pomagala, nič zlega slutecemu lordu Westonu olajšati njegove žepa za precejšen znesek. Predvsem morava vso zadevo pričeti z največjo pozornostjo, majhna pogreška nama more ves načrt prekrizati.«
»Pa si tudi svesta, da stvar uspe?«
»Seveda, Manuela; lord Weston te naj na kolennih prosil za ljubezen, zanesel se na to. Toda sedaj mi odgovori še na nekaj vprašanj. Morda si opazila, kakšen nakit ima Beatrice Hudson posebno rada na sebi?«
Manuela se zamisli, čez nekaj časa pa reče:
»Da, se že spominjam: pri svojih obiskih v Westonovi palači je imela vedno v lasih zlato pšico, gosto posejano z bleščočimi briljanti.«
»Pšico v lasih? Oh, to je naravnost izbornol!«
Terezi začare oči.
»In vsak teden se pelje Beatrice Hudson v Dundee, kjer pogosto ostane preko noči pri svoji prijateljici. Izvrstno — hahaha — Manuela, zmaga je naša.«
»Jaz te ne razumem.«
»Tudi ni prav nič treba, ljuba moja, videla boš, kaj premorem. Deklica, ki hoče postati Jakova ljubica, se ne sme ustrašiti nobene ovire.«
Manuela se zgane, ko zasliši ime strašnega moža.
»Jak? Ah, Tereza, jaz imam tak strah pred tem človekom, vedno me muči bojazen, da naju še obe usmrti.«
Tereza se glasno zasmelj.
»Usmrti — naju? Ljuba Manuela, ti menda pozabljaš, da imam tega moža popolnoma v svoji oblasti. Vsak hip ga morem predati policiji. Sedaj mihe ne ve, kdo je zagonetni človek, ki se vadi v svoji železni ladji pod morskimi glazovi, še je na varnem. Toda že v nekaj mesecih se bo moral odločiti, kaj si izvoli, ali mojo ljubezen, najblaženejšo srečo, ki mu jo morem nuditi, ali pa smrt na vešalih.«
Terezi žare oči, dočim Manuela dvomljivo zjame z glavo.
»Mene bi bilo groza take ljubezni.«
»Mene ne. Hočem imeti tega lepega moža, ljubim ga, prislega sem, da postane moj. Nikdar se mu ne bom odrekla.«
Manuela se sedaj živahno obrne k svoji strastni prijateljici.
»Sele danes jutraj sem o vsem tem razmišljala. Tvoje početje se mi vendarle zdi zelo nevarno. Pomisli vendar, če ti strašni človek hlini ljubezen, da se izogne kazni, ter te pri prvem snidenju na grozen način usmrti.«
Tereza se nasmehne.
(Dajle prihodnjik.)

»Nič ne de. Poročnik Colwell torej? Oh, ravno prav, njegov polk je sedaj v Dundee, on je čisto na lovu v gorovju. Moj načrt dobiva že precej določeno obliko.«
»Povej mi vendar!«
»Se ne, draga Manuela. Sedaj mi pa še povej, ali ne da lord Weston zelo mnogo na neomadeževan glas?«
»Da,« odvrne Manuela čmerno. »In sedaj sem se tudi spomnila, da sem pač sama zakrivila, da se mi je pričel izmikati. Naši prosti španski občaji, po katerih so mlade dame pogosto v družbi mladih moč brez nadzorstva, vsekakor niso bili vseč preveč strogo mislečemu lordu, zato se je zagledal v molčečo Beatrico Hudson, katere srce morem primerjati ledeniku. Kaj neki ve taka pavalosa, tiha lepota o plamtečih strasteh, ki so ljudem iz južnih krajev tako rekoč že prirojene?«
Tereza pomenljivo pogleda svojo prijateljico.
»Tihe vode so čisto globoke,« — reče s posebnim naglasom.
»Kaj hočeš s tem reči?«
»Počakati, predraga Manuela, za sedaj je še vse moja skrivnost. Ampak za sedaj ti še morem izdati, da ti bom pomagala, nič zlega slutecemu lordu Westonu olajšati njegove žepa za precejšen znesek. Predvsem morava vso zadevo pričeti z največjo pozornostjo, majhna pogreška nama more ves načrt prekrizati.«
»Pa si tudi svesta, da stvar uspe?«
»Seveda, Manuela; lord Weston te naj na kolennih prosil za ljubezen, zanesel se na to. Toda sedaj mi odgovori še na nekaj vprašanj. Morda si opazila, kakšen nakit ima Beatrice Hudson posebno rada na sebi?«
Manuela se zamisli, čez nekaj časa pa reče:
»Da, se že spominjam: pri svojih obiskih v Westonovi palači je imela vedno v lasih zlato pšico, gosto posejano z bleščočimi briljanti.«
»Pšico v lasih? Oh, to je naravnost izbornol!«
Terezi začare oči.
»In vsak teden se pelje Beatrice Hudson v Dundee, kjer pogosto ostane preko noči pri svoji prijateljici. Izvrstno — hahaha — Manuela, zmaga je naša.«
»Jaz te ne razumem.«
»Tudi ni prav nič treba, ljuba moja, videla boš, kaj premorem. Deklica, ki hoče postati Jakova ljubica, se ne sme ustrašiti nobene ovire.«
Manuela se zgane, ko zasliši ime strašnega moža.
»Jak? Ah, Tereza, jaz imam tak strah pred tem človekom, vedno me muči bojazen, da naju še obe usmrti.«
Tereza se glasno zasmelj.
»Usmrti — naju? Ljuba Manuela, ti menda pozabljaš, da imam tega moža popolnoma v svoji oblasti. Vsak hip ga morem predati policiji. Sedaj mihe ne ve, kdo je zagonetni človek, ki se vadi v svoji železni ladji pod morskimi glazovi, še je na varnem. Toda že v nekaj mesecih se bo moral odločiti, kaj si izvoli, ali mojo ljubezen, najblaženejšo srečo, ki mu jo morem nuditi, ali pa smrt na vešalih.«
Terezi žare oči, dočim Manuela dvomljivo zjame z glavo.
»Mene bi bilo groza take ljubezni.«
»Mene ne. Hočem imeti tega lepega moža, ljubim ga, prislega sem, da postane moj. Nikdar se mu ne bom odrekla.«
Manuela se sedaj živahno obrne k svoji strastni prijateljici.
»Sele danes jutraj sem o vsem tem razmišljala. Tvoje početje se mi vendarle zdi zelo nevarno. Pomisli vendar, če ti strašni človek hlini ljubezen, da se izogne kazni, ter te pri prvem snidenju na grozen način usmrti.«
Tereza se nasmehne.
(Dajle prihodnjik.)

Lastnik in izdajatelj Rudolf Juvan, Ljubljana.
Urednik: Franjo Rupnik, Ljubljana.
Za »Zvezno tiskarno in knjigarno«
Alojzij Höfler v Ljubljani.

INSERIRAJTE
NOVI PRAVDI!

Najboljša koleša in šivalni stroji
so edino
PETELINČEVI
znamke GRITZNER, ADLER, PHONIX
za dom, obrt in industrijo.
Pouk brezplačen, ugodni plačilni pogoji, večletna garancija.
JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vodo.

ZVEZNA KNJIGARNA
LJUBLJANA
MARIJIN TRG ŠT. 8.
ZAHTEVAJTE CENIK!

Lastna založba — „SPLOŠNA KNJIŽNICA“ št. 1—61
znanstvena zbirka št. 1.—X.
Največja izbira slovenskih, francoskih, nemških, ruskih, angleških in drugih knjig.
Dobavlja vse revije, časopise in modne liste.
Šolske knjige in šolske potrebščine.
Muzikalije — Papir — Pisarniške potrebščine.